

statè přečinu podle Šu 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky zvlášť; dlužno naopak říci, že by podobná výzva, řízená ve smyslu onoho dalšího požadavku zmateční stížnosti přímo na určité osoby (svědky příběhu) přicházela, zůstala-li ovšem bez výsledku, v úvahu jako nedokonané svádění ke zločinu vraždy (§ 9 tr. zák.).

Nesluší dále přehlížeti, že trestní ustanovení Šu 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky nastoupilo na místo předpisu Šu 302 tr. zák., zrušeného Šem 41 čís. 2 zákona, nadepsaného jako »Popuzování k nevraživostem«. Přes to, že v doslovu onoho Šu je trestná činnost vyznačena výrazy »vybízí, podněcuje nebo svéstí hledí«, tudíž pojmy přesnějšími, než je pojem »popuzování«, dostávalo se jim v nauce i v praxi důsledně a bezvýjimečně výkladu, že (na rozdíl od návodu) odpovídá jim působení rázu neurčitého jak co do vnitřního smyslu a tendence, tak co do osob, na něž působeno. Správnosti právního názoru tu rozvinutého nasvědčuje konečně i to, že skutky, uvedené v Šu 14 zákona na ochranu republiky pod čís. 2—4 a spočívající vesměs v »popuzování«, stávají se podle těchto zákonných předpisů trestnými výhradně jen tehdy, byly-li předsevzaty veřejně. Při výkladu, jehož se pojmu »veřejnosti« dostává pro obor zákona na ochranu republiky pod čís. 2 Šu 39 tohoto zákona, jde vesměs o případy, v nichž slovný projev je prohlášen vůči takovému počtu lidí, v němž individualita jednotlivcova zaniká vůbec a uniká zejména postřehu pachatelovu tak, že i s tohoto hlediska jeví se nemístným požadavek zmateční stížnosti, by projev řízen byl přímo a bezprostředně na posluchače, dokonce, jak tomu vzhledem na daný případ nasvědčuje její zmínka o svědcích příběhu, na osoby individuálně určené. Bylo proto zmateční stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 2022.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Skutková podstata Šu 11 odstavec první zákona nevyžaduje skutečného postřehnutí projevu dvěma neb více osobami; stačí po stránce objektivní pouhá možnost tohoto postřehnutí a ve směru subjektivním vědomí pachatelovo, že jeho skutek může býti postřehnut ještě jinou osobou (osobami), než onou, k jejíž vědomosti se měl podle jeho přímého úmyslu dostat.

(Rozh. ze dne 17. června 1925, Zm II 149/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 5. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle Šu 11 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje výslovně jediný důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. a i věcně nepoukazují její vývody k žádnému z ostatních důvodů zmatečnosti. Obzvláště nelze v jejich poukazech na různé výsledky hlavního přeličení shledati důvodné výtky neúplnosti soudního výroku ve smyslu Šu 281 čís. 5 tr. ř. Neboť stížnost nepopírá, že rozhodovací důvody rozsudku prvé stolice přihlížejí ke všem těmto výsledkům hlavního přeličení, zkoumá toliko, jaký význam

má ten který z nich pro dotčený skutkový závěr, a dokazuje, že byl logicky správným závěr jiný, než ku kterému dospěl nalézací soud, aniž však tvrdí, že závěry nalézacího soudu jsou logicky nemožnými. Protiúvahy, v nichž se tyto vývody stížnosti vyčerpávají, nejsou než nepřipustným zásahem do skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu a vybočují jako brojení proti volnému soudcovskému přesvědčení z rámce zrušovacího řízení, takže netřeba na ně odpovídati. Rozhodovací důvody rozsudku první stolice zjišťují, že stěžovatel pronesl závadné výroky polohlasitě, kloně se k H-ovi vedle něho stojícímu, že výroky mohly být slyšeny jen H-em, B-em a Z-em, že výroky byly určeny pro osloveného H-a, a že stěžovatel mohl a musil počítati s tím, že výroky postřehne mimo H-a aspoň jeden anebo druhý z jeho sousedů. Stížnost namítá, že skutkový znak »před dvěma nebo více osobami« není těmito skutečnostmi naplněn, ježto není zjištěno po stránce objektivní, že trestný výrok byl dvěma nebo více lidmi blízko pachatele se nalézajícími skutečně slyšen, a po stránce subjektivní není zjištěno, že tento výsledek byl stěžovatelem zamýšlen neb alespoň předvídan. K tomu dlužno předem podotknouti, že předvídaní výsledků stěžovatelem je shora zmíněným závěrem zjištěno; musel-li stěžovatel počítati s tím, že výroky postřehne mimo H-a alespoň jeden nebo druhý ze sousedů, předvídal a byl si vědom, že výrok uslyší při nejmenším dvě osoby. Ostatně zjišťuje rozsudek, že slova byla skutečně slyšena H-em a Z-em. Než i jinak jest námitka pochybena.

Že zákon na ochranu republiky trestá některé druhy trestných činů jím stíhaných jen za předpokladu, že byly spáchány před více než jednou osobou, důvodem toho jest větší nebezpečí, hrozící právnímu řádu z toho, že protiprávní skutek mohl účinkovati na mysl více než jedné osoby ve směru protiprávním, na př. při urážce presidenta republiky zlehčovati vážnost presidenta v očích více než jedné osoby. Tato větší míra nebezpečí jest však dána již tím, že protiprávní skutek mohl být postřehnut více než jednou osobou, třebaže nebezpečí nedosáhlo vyššího stupně a nepřibližovalo se těsněji k rozsáhlejšímu poškození dotčeného právního statku tím, že skutek byl skutečně postřehnut netoliko jednotlivcem, nýbrž i druhou osobou nebo více jinými osobami. Předložka »před« má tudíž v zákonném obratu, o který jde, jen ten význam, že skutek byl vykonán za takových okolností, za nichž tu byla možnost jeho postřehnutí dvěma nebo více osobami. Stačí-li takto po stránce objektivní tato možnost a nesejde-li na tom, zda se výsledek stal skutečností v celém rozsahu, v němž byl možným, nelze ani po stránce subjektivní požadovati více, než vědomí pachatelovo, že skutek může být postřehnut ještě jinou nebo ještě jinými osobami, než k jejíž vědomosti se měl dostat dle přímého úmyslu pachatelova. Ne jinak byl zákonný pojem »před více lidmi« vykládán naukou a praxí pro obor všeobecného zákoníka trestního (srovnej obzvláště Herbstův komentář poznámka čís. 4 k §u 63 tr. zák.).

Čís. 2023.

Odvážnými obchody ve smyslu §u 486 čís. 1 tr. zák. jsou obchody, při nichž nutno počítati s větší pravděpodobností, než u jiných obchodů, s možností ztráty a k jichž podniknutí je proto potřebí kapitálu, jímž